

KARTUPEĻU SELEKCIONĀRS ALBERTS SAULĪTE

Sniegainajā 2015. gada 26. janvāra pēcpusdienā pārstāja pukstēt ilggadējā kartupeļu selekcionāra Alberta Saulītes sirds. Viņš bija cilvēks ar stipru gribasspēku, lielām darbaspējām, ciešu pārliecību par savu ejamo ceļu. Kartupeļu selekcijai tika ziedots viss mūžs.

Alberta dzīves ceļš aizsākās 1922. gada 12. septembrī Zemgales pusē. Lauksaimnieka izglītību ieguvis Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Agronomijas fakultātē neklātienēs studijās. Desmit gadus A. Saulītes dzīves un darba gaitas bija saistītas ar Priekuļu selekcijas un izmēģinājumu stacijas zinātnes nodaļu. Kartupeļu selekcijai A. Saulīte pievērsies pats pēc savas iniciatīvas. Blakus klasiskajām selekcijas metodēm izmantoja fizikālos un ķīmiskos mutagēnus, apstrādājot kartupeļu sēklas un bumbuļus. 1989. gadā viņš aizstāvēja disertāciju par mutagenēzes izmantošanu kartupeļu selekcijā, iegūstot zinātņu kandidāta (zinātņu doktora) grādu. Veikto pētījumu rezultātā bija izveidota šķirne ‘Mutagenagrie’, kas vēl joprojām iekļauta Latvijas augu šķirņu katalogā, šķirni iemīļojuši agro kartupeļu audzētāji.

A. Saulīte ar kartupeļu selekciju un sēklaudzēšanu nodarbojās ne tikai Priekuļos, bet arī Rīgas rajona kolhozā „Padomju Latvija”, LLU mācību un pētījumu saimniecībā „Jelgava” un Daugmales puses saimniecībā. No 1989. gada viņš darbojās kā privātais selekcionārs dažādās Latvijas vietās, kur vien rada atbalstu darba veikšanai.

A. Saulītes selekcionēto kartupeļu šķirņu klāsts ir plašs: ‘Dadzītis’, ‘Sniegoga’, ‘Brūklenīte’, ‘Leta’, ‘Spīdola’, ‘Talmuts’ un vēl citas.

Mūža nogali A. Saulīte pavadīja Rūjienas senioru mājā, par pēdējo atdusas vietu kļuva Rūjienas kapsēta.

Alberta Saulītes vārds uz visiem laikiem paliks Latvijas kartupeļu selekcijas vēstures lappusēs.

Ilze Skrabule, Maija Gaiķe, Gunta Bebre, Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts

VALIJA APELE

Valija Apele ir dzimusi 1921. gada 30. novembrī Rīgas apriņķa Skultes pagastā. 1948. gadā beidza Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Agronomijas fakultāti, jau studiju laikā sāka strādāt par laboranti vispirms Augkopības, vēlāk Augu slimību katedrā, kur turpināja darbu arī pēc studiju pabeigšanas.

V. Apele strādāja gan ar agronomijas, gan mežsaimniecības studentiem, viņa veikusi milzīgu darbu, lai sagatavotu dažādus metodiskos materiālus: kontroldarba jautājumus, metodiskos norādījumus, kas īpaši palīdzēja tā laika neklātienēs studentiem. Zinātniskajā darbā V. Apele pievērsās dekoratīvo augu slimību pētījumiem, kā arī augļu koku vēža pētniecībai. Daudzas studentu paaudzes ir mācījušās no V. Apeles mācību grāmatas „Lauksaimniecības augu slimības un to apkarošana”. Bijušie kolēģi ar lielu sirsnību atceras Valijas koleģialitāti, uzmanību pret kolēģiem un rūpīgo darbu.

Biruta Bankina, Dr. biol., profesore, Lauksaimniecības fakultāte

SKAIDRA ZAHARČENKO 95

Skaidra Zaharčenko (dz. Popova) dzimusi 1921. gada 9. augustā Madonas apriņķa Ļaudonas pagastā. Beigusi Ļaudonas pamatskolu 1937. gadā, Līvānu komercskolu 1941. gadā, mācījusies Maskavas Timirjazeva Lauksaimniecības akadēmijā no 1942. līdz 1945. gadam, beigusi Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Lauksaimniecības fakultāti 1947. gadā. Pēc LLA beigšanas S. Zaharčenko mācījās LLA aspirantūrā. 1950. gadā aizstāvēja disertāciju „Piena lopu ēdināšanas pamatjautājumu pētījumi Latvijas PSR”. Sākot ar 1949. gadu S. Zaharčenko darbs saistīts ar LLA ZF Lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanas katedru. Strādājusi par LLA Lopkopības un zirgkopības katedras asistenti no 1949. līdz 1951. gadam, par vecāko pasniedzēju 1951. gadā, bet lauksaimniecības zinātņu kandidāta grāds piešķirts 1951. gadā.